

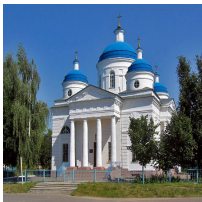
І. В. Роздобудько

Мглин Брянської області

МГЛИН – місто у Брянській області РФ, райцентр. Знаходиться на р. Судинка (ліва притока р. Іпуть) за 125 км від обл. центру на укр. істор. землі Стародубщина. Площа 15 км². Насел. 7884 особи (2017). Згідно з Іпатіїв. літописом, неподалік сучас. М. знаходилося м. Зартий (Заритий) Черніг. князівства, знищене монголо-татар. військом хана Батия. Перша писемна згадка безпосередньо про М. – у Литов. метриці за 1387. Вона пов'язана із захопленням міста великим князем литовським Ольгердом, який віддав його своєму сину Симеону (згодом М. належав сину Симеона Юрію і внуку Івану). За однією версією, назва міста походить від навколиш. темних і млистих лісів, за ін. – від знач. кількості млинів, які знаходилися тут. Від 1472 – у складі Смолен. воєводства. 1501 М. відійшов до Моск. царства (виконував функції прикордон. міста), за умовами Деулін. перемир'я 1618 – до Речі Посполитої (у цей період отримав Магдебур. право). Під час Визв. війни під проводом Б. Хмельницького М. звільнений козаками, які організували Мглин. сотню. Хоча вона вперше згадана у реєстрах 1654, ймовірно, існувала й раніше: спочатку – як військ. і адм.-територ. одиниця Ніжин. полку, від 1663 – Стародуб. полку Гетьманщини. 1661 місто зазнало руйнувань під час нападу крим. татар, 1663 витримало облогу польс. війська. 1666 цар Олексій Михайлович надав йому грамоту на відновлення привілеїв за Магдебур. правом. На поч. 18 ст. у М. було 187 дворів і 44 бездворові хати, 1723 – 130 козачих дворів і 91 міщанський, 105 бездворових хат, 1787 – 609 будинків, 14 крамниць, 5 церков. У серед. 18 ст. до складу Мглин. сотні (крім самого М., Заліз. заводу й Косиц. рудні) входили села: Анохове, Білогоща, Близниці, Буда, Велжичі, Велика Дуброва, Велюхани, Ветлевець, Високе, Вормине, В'ялки, Газуки, Далисичі, Дегтярівка, Дроків, Єльня, Єсимонтівка, Жаткове, Заволодівка, Зимодрівка, Калинки, Кипті, Киселівка, Кожем'яки, Косарі, Косичі, Костяничі, Курчичі, Лопазна, Луковиця, Ляличі, Нарослі, Нетягівка, Нивне, Новий Дроків, Овчинець, Осколків, Павлівка, Писарівка, Рудня Шиморівська, Санники, Семки, Струженка, Суражичі, Улазовичі, Чешуйки, Чорноводка, Шаулине, Шеверди, Шулаківка, Шуморів; хутори: Біловодка, Бурчак, Губчицевий, Дроківський, Крулобурський, Маліївщина, Романівський, Рудниковий, Голаки Лук'яна, Чорноводський, Шуморівський; слободи: Волховець, Дубровка, Калинки, Каменська, Киселівка, Кобиленка, Коновалівка, Косарі, Костяничі, Красні Горки, Кромова, Ловча; слобідки: Голубівка, Млинка, Попівка, Романівка, Селище, Степанівка, Хорнівка, Цинка. 1760 імператриця Єлизавета I Петрівна подарувала місто у приватну власність

гетьману К. Розумовському. Після ліквідації Гетьманщини від 1781 – повіт. центр Новгород-Сівер. намісництва, від 1796 – Малорос., від 1802 – Черніг. губ. 1781 мешкало 2 тис., 1861 – 8 тис. осіб. 1830 збуд. собор Успіння Богоматері у стилі класицизму. Станом на 1859 діяли салотоп., шкірооброб., 3 цегел. і 6 гончар. заводів. 1887 у М. нарах. 825 дворів (11 426 мешканців). 1917–18 – повіт. центр Черніг. губ. у складі УНР і Української Держави. Від 1919 – повіт. центр Гомел. губ., від 1929 – райцентр Зх., від 1937 – Орлов. (усі – РФ), від 1944 – Брян. обл. М. був родин. гніздом сім'ї Косачів, які знаходилися тут на гетьман. службі від поч. 18 ст., зокрема у місті народилися П. Косач (чоловік Олени Пчілки, батько Лесі Українки) та його сестра О. Косач.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Лазаревскій А. Описаніе старой Малороссіи: Матеріалы для исторіи заселенія, землевладѣнія и управленія. Т. 1. Полкъ Стародубскій. К., 1888.

Бібліографічний опис:

Мглин Брянської області / І. В. Роздобудько // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-66041>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).